

Şubat Devrimi ve Krensky'nin Kaçtığı Fırsat— New York Times— 6 Mart 2017—John Quiggin

Brisbane Avusturalya— Şubat devrimi tarihin önemli anlarından biridir. Eğer bu devrim—batının Gregoryan takvimine göre aslında 1917 nin Mart başlarında olmuştu— liderlerinin umduğu gibi çarlık imparatorluğuna anayasal demokrasi getirseydi. dünya bambaşka olurdu.

Eğer geçici hükümetin lideri Aleksander Kerensky Alman Reichstag'ının şimdilerde unutulmuş olan yardımını alsaydı. Bu sayede ABD askerleri Avrupa'ya gelme-

Alexander Kerensky

den önce 1. Dünya savaşı bitirilmiş olabilirdi. Bu karşı tarih tezi ile Lenin ve Stalin sadece bir dip not olabilir, Hitler'de başarısız bir ressamdan başka bir şey olmazdı. İki yıllık kanlı ve gereksiz bir savaşta başlangıcından 1917 yılının Şubat ayına kadar 6 milyon Rus askeri ölmüş, yaralanmış veya kaybolmuştu.

den önce 1. Dünya savaşı bitirilmiş olabilirdi. Bu karşı tarih tezi ile Lenin ve Stalin sadece bir dip not olabilir, Hitler'de başarısız bir ressamdan başka bir şey olmazdı. İki yıllık kanlı ve gereksiz bir savaşta başlangıcından 1917 yılının

Ülkede yokluk artıyordu.Çar II.Nikola'nın hükümeti ekmeği karneye bağlayınca çoğu kadın olan on binlerce gösterici St.Petersburg sokaklarını doldurdu. Bütün ülkede grevlerde patlak vermeye başladı. Çar göstericileri zorla bastırmaya çalışsa da askerler ya bu emirlere karşı sessiz kaldı ya da itaat etmedi.

Mart'ın başlarında durumlar kontrol edilemez olunca II. Nicholas tahttan feragat edip Romanov hanedanının sonunu getirdi.

Otokrasinin çöküşüyle yaratılan boşluk güçsüz Duma kısmen de olsa, parlamentoda ki muhalefet grupları ve Sovyet olarak adlandırılan işçi konseylerinden oluşan geçici hükümet tarafından dolduruldu.Bu başlangıçla Rus halkının çoğunluğunun umutlarını geçici hükümet temsil etti.

Umutların en başında otokrasinin anayasal demokrasi ile değiştirilmesi, Şubat devriminden sonra iktidara gelen partinin adı ile anıldı.1905 de başarısız bir devrimden çıkan anayasal demokratlar ve kadet'ler entelektüel oldukları kadar da ılımlı liberal kişilerdi. Orta yaşlı aristokrat prens Georgi Lvov başbakan oldu ise de sadece bir figürandı. Kadet'lerin lideri ve dışişleri bakanı olan Pavel Milyukov ise devrimin daha başlarından itibaren baskın bir kişilik oldu.

Kadet'ler Şubat devriminin iktidarına katılan partilerin en ılımlısıydı. Sol uçta ise radikal isimlerine rağmen büyük ölçüde feodal toprakların parçalanması ve araziyi köylülere yeniden dağıtmaya odaklanan nispeten ılımlı ve demokratik bir grup olan Sosyal devrimciler vardı. Modern bir perspektiften bakıldığında karışıklık yaratan gerçek devrimciler ılımlı merkez solda Avrupalı larca kullanılan Sosyal Demokratlar olarak biliniyordu.

Ayrıca sosyal demokratlar yanılıcı isimler olarak ikiye ayrılmışlardı.Vladimir Lenin tarafından yönetilen küçük parti, Bolşevik adını alırken daha büyük bir grup olan Menşevikler, Lenin dışındaki önemli kişilerce yönetiliyordu. Gurubunun küçük bir kısmı tarafından desteklenen Lenin, kararlılığı ve acımasızlığı ile Bolşeviklerin büyük lideri oldu.

En büyükleri bu iki guruptu. Anarşistler, Sendikalist'ler ve Yahudi bir sol grup olan Bundis'tler birbirleri ile mücadeleye girmiş bazen de müttefik olmuşlardı.

1914 yazında Avrupa da savaş çıkınca bu grupların büyük kısmı, çar rejiminin muhalefetine karşı Almanya ve Avusturya-Macaristan Merkezi güçlerinin saldırganlığından kaynaklanan savunma savaşını desteklediler. Bu süreçte Avrupalı sosyalist ve sosyal demokrat partiler de enternasyona-

Pavel Milyukov

lizm den vazgeçip ulusal hükümetlerinin bayrakları altında toplandılar.

Azınlık siyasi liderlerden savaşa karşı çıkanların başında Lenin gelirken Menşeviklerin solcu kanadının lideri

Yuli Martov ile Troçki de savaşa karşıydı. Hepsi de o sırada Rusya dışında sürgündü. Ülkesinden uzakta, Zürih de yaşayan Lenin, yazıları ile savaşı destekleyen -sosyal şovenistlerle ilgili ihbarlar yapıyordu.

Savaş uzadıkça siyasi sınıfın ve Rus halkının desteği azalmaya başladı. 1916 da ki Brusilov saldırısı büyük bir zafer olarak görülmüştü. Bu saldırıda bir milyon civarında asker öldürüldü veya yaralandı ama savaşın gidişatında herhangi bir değişiklik olmadı. Çar II. Nicholas'ın Rus silahlı kuvvetlerinin başına geçme kararı hem kendisinin hem de monarşinin gözden düşmesine ve daha büyük felaketlere neden oldu. Rejimin hızlı çöküşü şaşırtıcı değildi fakat aniden iktidara gelen geçici hükümet devrimci rejimlerin tipik sorunuyla karşı karşıya geldi. Onları iktidara getiren halkların çoğu zaman çelişkili beklentilerini nasıl karşılayacaktı?

Julius Martov

Geçici hükümet barış sürecinde yapılabile-

cek reformları hemen yaptı. Evrensel oy hakkını tanıdıkları gibi konuşma, toplanma, basın ve din özgürlüklerini de verdiler ve Rus imparatorluğunu meydana getiren küçük ulusların da beklentilerini karşıladılar. Fakat bunların hiçbiri halkın istediği barış, ekmek ve köylüler için toprağı sağlamadı.

Bu hataların başında barışın sağlanamaması geliyordu. Savaşa devam edilirken Nisan ayında Milyukov'un İngiliz ve Fransız hükümetlerine Rus desteği veren mektubu ortaya çıktı. Milyukov kısa sürede görevinden oldu ve yerine sosyalist devrimci lider Kerensky geçti.

Milyukov'un düşüşünden ders almayan Kerensky de savaşı sürdürmeye devam etti. Cepheyi gezen Kerensky yorgun askerleri başka bir saldırıya yönlendirdi. Bazı küçük başarılarla rağmen çok kayıp verildi. Temmuz da Bolşeviklerce yapılan gösterilerin hükümete bağlı güçler tarafından püskürtülmesi

Brusilov Savaşının 1916 Cepheden bir görüntüsü

Kerensky nin otoritesinin zirve yaptığı bir andı. Bu sayede başbakan Lvov'un yerine Kerensky geçti.

Aynı esnada Berlin de Almanlar da ağır kayıplar ve ablukalar yüzünden savaştan bezginleşmişlerdi.

Alman General Erich Ludendorff

Alman parlamentosu Reichstag büyük bir tazminat ödenmeden ve toprak ilhak etmeden barış çağırısı yaptı. Ancak bu sırada Almanya da askeri bir diktatörlük hakimdi. Yüksek askeri kademede güç, daha ileride Hitler'i iktidara getirme konusun da

önemli rol oynayan general Ludendorff ve general Hindenburg un elindeydi ve onlarda Reichstag'ın bu kararını önemsemediler.

Zafer kazananların genel bakış açısı içinde bu savaşın amacı küçük ülkeleri bağımsızlığına kavuşturmak iken İngiltere savaş hedeflerini samimiyetsizce değiştirince Fransa da bu bağımsızlıkları vermeyi reddetti. Bu durum açıklama yapılamayacak kadar güven sarsıcı idi. Yaptıkları gizli anlaşmalarla yenilen imparatorlukları paylaşma kararları aldılar.

Rusların bakış açısına göre büyük ödül adı şimdi İstanbul olan Constantinople idi. Bu şehir 1915 de yapılan gizli bir anlaşma ile Ruslara vaat edilmişti. Bu anlaşmaların Bolşeviklerce yayınlanması Müttefiklerin gözden düşmesine neden oldu.

Kerensky çarlık imparatorluğunun yaptığı anlaşmaları reddedebilir, Reichstag'ın tazminatsız ve toprak kaybetmeden barış isteğini kabul edebilirdi. Belki de Alman Genel Kurmayı meclisin kararını göz ardı edip savaşa devam etmişti. (1917 yılının Ekim devrimi sonrasında Bolşeviklerde aynı şartları ileri sürmüşlerdi). Temmuz ayında şartlar 1917 yılının son günlerinden daha uygundu. Kerensky nin saldırıları devam ettikçe moral bozukluğu içindeki ordu oldukça güçlü saldırılarda bulunup cephede Merkezi Güçlerin sınırlarına çok yakınlaşmıştı.

Alman General Paul von Hindenburg

Dahası batı müttefikleri Kerensky'nin komutasına güvenmeye başlamışlardı. Kerensky'nin savaşa devam kararı bir felaket olmuştu. Birkaç ay içinde silahlı kuvvet

lerde açıkça isyan görülmeye başladı. Rusya'nın savaştan koparılmasına yardım edeceği ümit edilen, Alman Genel Kurmayına bağlı mühürlü bir trenle Almanya dan Rusya'ya gönderilen Lenin bu fırsatı değerlendirdi. Geçici hükümet Ekim devriminde Bolşevikler tarafından devrildi. Bolşevik devrimi Şubat devriminin unutulmasına neden oldu.

Almanlar tarafından aşağılayıcı bir anlaşmayı kabul eden Rusya 1.dünya savaşından da daha kanlı ve acımasız bir iç savaşa bulaştırıldı. Sonunda işçi demokrasisi olarak başlayan Bolşevik hükümeti etkili bir diktatörlük oldu. Bu Bolşevikler daha öncesinde nasıl bir Bolşevik olduğu bilinmeyen Joseph Stalin'i tarihin en büyük diktatörlerinden biri yaptı. Alman Genel Kurmayının barışı reddetmesi ülkenin yenilmesine, ulusal aşağılanmaya ve 20.yüzyılın diğer büyük zorbası Adolf Hitler'in ortaya çıkmasına yol açtı.

Kerensky Reichstag'ın barış girişimine olumlu yanıt verseydi neler değişirdi bunu bilemeyiz. Ama olanlardan daha kötü bir sonuç çıkmayacağı da kesindi. Yılların anlamsız akan kanı Rusya da iki devrime ve onlarca yıl süren totaliter bir yönetim ve bir başka savaşa daha neden olmuştu. Kerensky nin başarısızlığı tarihin kaçırılmış en büyük fırsatlarından biriydi.

John Quiggin

Bu makale New York Times Gazetesinin Red Century adında Bolşevik devriminin 100 yıl dönümü nedeniyle hazırladığı yazı dizisinin 2. makalesi olup John Quiggin tarafından yazılmış ve 6 Mart 2017 de New York Times internet sitesinde yayınlanmıştır.